

دانشنامه

اجرای احکام مدنی

بر اساس:

آیین اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶

قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴

و سایر قوانین مرتبط

جلد سوم

قواعد ویژه

دکتر علی مهاجری

سرشناسه : مهاجری، علی، ۱۳۴۰
 عنوان قرارداد: ایران، قوانین و احکام
 Iran. Laws, etc.
 عنوان و نام پدیدآور : دانشنامه اجرای احکام مدنی: بر اساس قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶ قانون نحوه
 اجرای محکومیت های مالی مصوب ۱۳۹۴
 و سایر قوانین مرتبط/ علی مهاجری.
 مشخصات نشر : تهران : فکرسازان، ۱۳۹۵
 مشخصات ظاهری : ج.
 شابک : دوره ۰-۲۸-۶۰۰-۹۷۸ ج ۱، ۹-۲۵-۶۰۰-۹۷۸
 ج ۲ ۶-۲۶-۶۰۰-۹۷۸ ج ۳، ۳-۲۷-۶۰۰-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 داشت : کتابنامه.
 مندرجات : ج ۳. قواعد ویژه
 موضوع : اجرای حکم - ایران
 موضوع : این دادی مدنی - ایران
 موضوع : Civil procedure - Iran
 موضوع : حقوق مدنی - ایران
 موضوع : Civil right -- Iran
 موضوع : مصادره اموال - قوانین و مقررات - ایران
 موضوع : Confiscations - Law and legislation -- Iran
 رده بندی دیویی : ۵۵۰۷۷/۳۴۷
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۵ د ۲ م ۹ KMH ۲۷۹/
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۴۲۰۹۲۷

تهران - انتشارات فکرسازان

دانشنامه اجرای احکام مدنی - جلد سوم

مؤلف: دکتر علی مهاجری

صفحه آرای: نرجسبرزگر

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۶

تعداد صفحه: ۳۹۲

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۴۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی انتشارات: تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهید وحید نظری،

بین خیابان فخر رازی و خیابان دانشگاه، کوچه شهید قدیری، پلاک ۲۲،

واحد ۴، تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۶۰۷۶۰-۶۶۴۸۹۲۹۶

فهرست مطالب

مقدمه..... ۲۹

بایسته‌های استفاده هیئنه از کتاب..... ۳۱

فصل سوم : فروش اموال توقیف شده

مبحث اول: فروش اموال منقول

ماده ۱۱۳- تراضی در موعد و محل فروش

حدود تراضی در موعد و محل فروش..... ۳۵

توافق نسبت به نحوه فروش..... ۳۶

اقدام اجرایی مطابق قوانین..... ۳۶

تراضی با شخص ثالث..... ۳۷

ماده ۱۱۴- فروش اموال از طریق مزایده

روش فروش اموال..... ۳۸

فروش از طریق مزایده..... ۳۹

مزایده در اجرای اسناد..... ۳۹

ماده ۱۱۵- فروش در محل تعیین شده توسط شهرداری

محل برگزاری مزایده..... ۴۱

تعیین محل برگزاری مزایده..... ۴۱

ترجیح منافع محکوم علیه..... ۴۲

ماده ۱۱۶- فروش اموال در محل حفظ شده

- فروش در محل نگهداری اموال ۴۳
- تشخیص مخارج مزایده ۴۳

ماده ۱۱۷- تعیین موعد فروش توسط مدیر اجرا

- تعیین زمان مزایده ۴۴
- کمیت و کیفیت مورد مزایده ۴۵

ماده ۱۱۸- انتشار آگهی فروش

- آگهی مزایده ۴۶
- انتشار آگهی روزنامه محلی ۴۷
- هزینه آگهی مزایده ۴۷
- آگهی مزایده در اجرائیه های ثبتی ۴۸
- انتشار آگهی در غیر روزنامه محلی ۴۹

ماده ۱۱۹- فاصله بین انتشار آگهی و روز فروش

- مزایده پس از ده روز از انتشار آگهی ۴۹
- موعد فروش برای محکوم علیه مقیم خارج ۵۰
- فرصت دو ماهه فروش ۵۱

ماده ۱۲۰- الصاق آگهی فروش در معابر

- فرض عدم انتشار روزنامه محلی ۵۲
- نصاب عدم انتشار آگهی ۵۲
- الصاق آگهی در معابر ۵۳

ماده ۱۲۱- انتشار آگهی اضافی به هزینه متقاضی

- ۵۴ حق انتشار آگهی اضافی
- ۵۴ ضرورت انتشار آگهی
- ۵۵ عدم امکان مطالبه هزینه آگهی

ماده ۱۲۲- مندرجات آگهی فروش مال منقول

- ۵۵ شرایط آگهی فروش
- ۵۶ روز، ساعت و محل فروش
- ۵۷ درج قیمت پایه و مزایده در آگهی
- ۵۸ شرایط آگهی مزایده اجرائی
- ۵۸ مندرجات آگهی در مزایده اجرائی
- ۵۹ مقایسه مندرجات آگهی احکام و اسناد

ماده ۱۲۳- الصاق آگهی در قسمت اجرا و محل فروش

- ۵۹ انتشار آگهی در نیابت
- ۶۰ عدم انتشار آگهی در نیابت

ماده ۱۲۴- آگهی مجدد

- ۶۱ تغییر روز فروش
- ۶۲ روزنامه محل انتشار آگهی جدید

ماده ۱۲۵- حضور دادورز و نماینده دادررا در فروش

- ۶۳ حضور دادورز در مزایده
- ۶۳ حضور نماینده دادررا در مزایده

حدود اختیارات نماینده دادسرا ۶۴

آزادی شرکت در مزایده ۶۵

ماده ۱۲۶ - بازدید اموال توسط داوطلبان

رویت اموال مورد مزایده ۶۵

حق شخص حقوقی به شرکت در مزایده ۶۶

ماده ۱۲۷ - مشارکت محکوم‌له در خرید

شرکت محکوم‌له در مزایده ۶۷

اشخاص ممنوع از شرکت در خرید ۶۷

اشخاص ممنوع از خرید در برابر سند ۶۸

ماده ۱۲۸ - قیمت پایه در مزایده

قیمت پایه مزایده ۶۹

قبول بالاترین قیمت ۷۰

توافق بر تعویق مزایده ۷۰

لغو مزایده ۷۱

ماده ۱۲۹ - پرداخت بهای اموال به صورت نقد

اعطای تسهیلات به خریدار ۷۲

پرداخت ده درصد قیمت پیشنهادی ۷۳

ضبط سپرده خریدار ۷۴

انصراف خریدار ۷۴

فروش غیر نقدی در اجرای سند ۷۵

زمان پرداخت وجه مزایده به محکوم له ۷۵

ماده ۱۳۰- اختیار صاحب مال در چگونگی فروش

درخواست تقدم و تأخر فروش ۷۷

اختیار صاحب مال در طرح تقاضا ۷۸

ضرورت دعوت محکوم علیه برای مزایده ۷۸

حق مدیو برای تقدم فروش ۷۹

ماده ۱۳۱- فقدان خریدار در مراسم مزایده اول

خریدار نداشتن مال و رد مزایده ۸۰

رفع بازداشت از مال سر رد مزایده ۸۰

قبول مال مورد مزایده توسط محکوم له ۸۱

تقاضای تجدید مزایده ۸۲

عدم تقاضای تجدید مزایده ۸۳

پرداخت هزینه آگهی تجدید مزایده ۸۴

اختلاف در تجدید مزایده ۸۴

فروش مال به هر میزان ۸۵

قیمت پایه در مزایده مجدد ۸۶

حضور بودن مزایده ۸۷

اثر فروش به هر میزان در دارا شدن غیر عادلانه ۸۷

ماهیت مزایده ۸۸

ماده ۱۳۲- فقدان خریدار در مزایده دوم

- ۸۹ حقوق محکوم‌له در مزایده دوم
- ۹۰ تحویل اموال به صاحب آن
- ۹۱ قبول مال بعد از مزایده دوم

ماده ۱۳۳- تنظیم صورت‌مجلس مزایده

- ۹۱ صورت‌مجلس فروش
- ۹۲ قید تاریخ در صورت‌مجلس
- ۹۲ ذکر خصوصیات مال در صورت‌مجلس
- ۹۳ ذکر قیمت مزایده در صورت‌مجلس
- ۹۳ ذکر مشخصات خریدار
- ۹۴ امضای خریدار در صورت‌مجلس مزایده

ماده ۱۳۴- شرط تسلیم مال به خریدار

- ۹۵ ماهیت فروش از طریق مزایده
- ۹۵ ترتیب پرداخت ثمن مزایده
- ۹۶ توافق بر ختم اجرا پس از مزایده
- ۹۷ تسلیم مال به خریدار در مزایده اجرای سند

ماده ۱۳۵- فروش قسمتی از اموال توقیف شده

- ۹۷ تکافوی محکوم‌به با فروش بخشی از اموال
- ۹۸ حکم فروش اموال قابل تفکیک
- ۹۸ مرجع تشخیص فروش بخشی از اموال

ماده ۱۳۶- موارد بی اعتباری مزایده و تجدید آن

- ۱۰۰ جهات بی اعتباری مزایده
- ۱۰۰ محدودیت برای مشارکت در مزایده
- ۱۰۱ فروش بدون حضور نماینده دادسرا
- ۱۰۱ ضوابط ناظر به صحت جریان مزایده
- ۱۰۲ شکایت از رایده
- ۱۰۳ وقوع ملک در طرح شهرداری
- ۱۰۳ جهات بطلان مزایده در اجرای اسناد
- ۱۰۴ شکایت بعد از یک هفته

مبحث دوم: فروش اموال غیرمنقول

ماده ۱۳۷- ترتیب فروش اموال غیرمنقول

- ۱۰۵ مقررات عمومی فروش اموال غیرمنقول
- ۱۰۵ ترتیب فروش اموال غیرمنقول
- ۱۰۶ استثنای موارد خاص

ماده ۱۳۸- مندرجات آگهی فروش غیر منقول

- ۱۰۷ بایسته های آگهی فروش مال غیرمنقول
- ۱۰۸ تنظیم آگهی مزایده مال غیرمنقول
- ۱۰۸ منظور از محل وقوع ملک غیرمنقول
- ۱۰۹ توقیف مال غیرمنقول فاقد سابقه
- ۱۱۰ ذکر نوع استفاده از ملک در آگهی

- ۱۱۱ ذکر وضعیت ملک در آگهی
- ۱۱۱ ذکر حقوق ثالث در آگهی مزایده
- ۱۱۲ شرایط آگهی مزایده غیر منقول
- ۱۱۳ ضرورت درج دیون ملک در آگهی
- ۱۱۳ شرایط آگهی مزایده در اجرای اسناد

ماده ۱۳۹ - انتشار آگهی فروش غیر منقول

- ۱۱۴ ترتیب انتشار آگهی مزایده
- ۱۱۵ اثر انتشار آگهی بر رور نامه کتبی انتشار
- ۱۱۷ رعایت قانون در آگهی مزایده

ماده ۱۴۰ - فروش سهم مشاع ملک محکوم علیه

- ۱۱۸ فروش تمام ملک مشاع
- ۱۱۹ درخواست مشترک فروش تمام ملک
- ۱۱۹ زمان درخواست مشترک فروش تمام ملک
- ۱۲۰ عدول از درخواست فروش

ماده ۱۴۱ - مندرجات صورت مجلس مزایده

- ۱۲۱ ضرورت حضور نماینده دادرسی در مزایده
- ۱۲۲ مسئول تنظیم صورت مجلس مزایده
- ۱۲۳ ارسال صورت مجلس مزایده برای دادگاه
- ۱۲۴ مقدمات تنظیم سند مال مورد مزایده

ماده ۱۴۲- شکایت راجع به صورت مجلس مزایده

- ۱۲۵..... اعلام شکایت نسبت به اقدام دادورز
- ۱۲۵..... جهات شکایت از مزایده
- ۱۲۶..... شکایت نسبت به نحوه تنظیم صورت مجلس
- ۱۲۷..... کیفیت ارزیابی مال مورد مزایده
- ۱۲۷..... تخلف از مقررات مزایده
- ۱۲۸..... شکایت به علت عدم رعایت مقررات
- ۱۲۸..... مهلت طرح شکایت
- ۱۲۹..... صلاحیت رسیدگی به شکایت
- ۱۳۰..... رسیدگی به شکایت در نیابت
- ۱۳۱..... ضرورت ذینفع بودن معترض
- ۱۳۱..... رسیدگی به تشخیص دادگاه
- ۱۳۲..... شکایت از عملیات در اجرای اسناد

ماده ۱۴۳- دستور صدور سند انتقال

- ۱۳۴..... شرط صدور دستور انتقال سند
- ۱۳۴..... تحقق صحت جریان مزایده
- ۱۳۵..... مرجع احرار صحت جریان مزایده
- ۱۳۶..... واگذاری حقوق ناشی از مزایده
- ۱۳۷..... تسلیم مال غیر منقول
- ۱۳۸..... عدول از دستور تملیک
- ۱۴۰..... اشتباه در احرار صحت جریان مزایده

تنظیم سند در مزایده اجرای اسناد..... ۱۴۱

ماده ۱۴۴- قبول ملک در مقابل طلب

- موارد قبول ملک در قبال طلب..... ۱۴۱
- زمان قبول ملک در قبال طلب..... ۱۴۲
- قبول ملک در مزایده دوم..... ۱۴۳
- فروش دو ماهه محکوم علیه..... ۱۴۳
- نحوه مطالبه خسارت محکوم له..... ۱۴۴
- قبول ملک در قبال معادل طلب..... ۱۴۶
- وصول مازاد از بستانه..... ۱۴۶
- انتقال مال به دیگری با قصد باز خرید..... ۱۴۷
- پرداخت بدهی بعد از مزایده در اجرای اسناد..... ۱۴۹

ماده ۱۴۵- امضای سند انتقال توسط نماینده دادگاه

- امضای سند انتقال..... ۱۵۱
- انتقال ملک به خریدار..... ۱۵۳
- قوت قبل از تنظیم سند مزایده..... ۱۵۳

فصل پنجم: اعتراض شخص ثالث

ماده ۱۴۶- اظهار حق نسبت به مال توقیف شده

- اعتراض ثالث به توقیف مال..... ۱۵۵
- اعتراض مستند به سند رسمی..... ۱۵۷

۱۵۸	مرجع پذیرش ادعای ثالث
۱۶۰	بازداشت بودن ملک مورد حکم
۱۶۰	مستند نبودن اعتراض به حکم یا سند رسمی
۱۶۱	کیفیت رسیدگی دادگاه به اعتراض
۱۶۳	اعتراض ثالث در اجرای اسناد
۱۶۴	ارتباط ماده ۱۴۰ با عین محکوم به
۱۶۵	اعتراض به توقیف مال در دادسرا

فصل ۱۴۷ - رسیدگی به شکایت شخص ثالث

۱۶۶	نحوه رسیدگی به اعتراض ثالث
۱۶۷	عدم نیاز به تقدیم دادخواست
۱۶۹	حدود صلاحیت قاضی اجرای احکام
۱۷۰	مرجع تقدیم اعتراض ثالث
۱۷۱	ابلاغ مفاد اعتراض ثالث
۱۷۲	تصمیم به رسیدگی به اعتراض ثالث
۱۷۳	تصمیم در مورد قرار توقیف عملیات اجرایی
۱۷۴	اعتراض به قرار توقیف عملیات اجرایی
۱۷۵	قالب تصمیم دادگاه در اعتراض ثالث
۱۷۷	رسیدگی بدون تشریفات
۱۷۷	تعویق عملیات اجرایی
۱۷۸	رعایت اصول دادرسی در رسیدگی به اعتراض
۱۷۹	تشریفات اعتراض ثالث

اعتراض ثالث ایدایی ۱۸۰

فصل ششم : حق تقدم

ماده ۱۴۸- وصول اجرائیه‌های متعدد به قسمت اجرا

- حق تقدم محکوم له ۱۸۲
- حق تقدم دارنده وثيقه ۱۸۲
- حق تقدم بدهنده کارگر ۱۸۳
- حق تقدم ساير طلبکاران ۱۸۴
- حق تقدم ذینفع توقیف ۱۸۴
- وصول دیون ممتازه از زوج ۱۸۵
- حق تقدم در امور حسبی ۱۸۶
- حق تقدم به اموال متوفی ۱۸۸

ماده ۱۴۹- ترتیب پرداخت طلب مستشاران متعدد

- ارتباط بین طبقات بستانکاران ۱۹۱
- مسئول هزینه ارزیابی و حواله الزمه ۱۹۱
- وجوه اضافی حاصل از مزایده ۱۹۲
- ترتیب استیفا از وجوه اضافی ۱۹۳
- پرداخت بدهی از محل دیه ۱۹۴

فصل هفتم: تادیه طلب

ماده ۱۵۰- پرداخت محکوم به و هزینه های اجرایی به محکوم له

- تقدم پرداخت به محکوم له ۱۹۴
- مصادیق هزینه های اجرایی ۱۹۵
- قلمرو هزینه های اجرایی ۱۹۶
- وجوه و مزاد محکوم به و هزینه های اجرایی ۱۹۷
- رد مزاد و جره به محکوم به ۱۹۷

ماده ۱۵۱- وصول بقیه طلب

- کاستی وجوه حاصل از مزایده ۱۹۸
- وصول کمتر از محکوم به ۱۹۸
- اخذ رسید از محکوم له ۱۹۹

ماده ۱۵۲- اخذ رسید از محکوم له

- تحویل رسید به محکوم علیه ۲۰۰
- پرداخت مستقیم به محکوم له ۲۰۱

ماده ۱۵۳- تقسیم محکوم به بین طلبکاران متعدد

- تقدم هزینه های اجرایی ۲۰۲
- حق تقدم بعضی از محکوم لهم ۲۰۲
- بهره مندی محکوم لهم از وجوه ۲۰۳
- حق تقدم در مال ثانوی ۲۰۴

ماده ۱۵۴ - تنظیم تقسیم‌نامه توسط دادورز

- تقسیم وجوه به نسبت طلب..... ۲۰۵
- اطلاع طلبکاران از میزان سهم خود..... ۲۰۶

ماده ۱۵۵ - شکایت از ترتیب تقسیم

- اعتراض به ترتیب تقسیم..... ۲۰۷
- ترتیب مراجعه به دادگاه برای اعتراض..... ۲۰۷
- رسیدگی در جلسه اداری..... ۲۰۸
- اعتراض خارج از مهلت..... ۲۰۸

ماده ۱۵۶ - استرداد اضافه پرداختی به طلبکار

- استرداد پرداختی اضافی به متبجار..... ۲۰۹
- ورود خسارت در اثر رفتار دادورز..... ۲۱۰
- ترتیب استرداد مازاد..... ۲۱۱
- اجرای حکم بیش از محکوم به..... ۲۱۲

ماده ۱۵۷ - وصول خسارت تأخیر تأدیه

- چگونگی وصول خسارت تأخیر..... ۲۱۳
- خسارت بعد از صدور حکم..... ۲۱۴
- گستره طلب محکوم له..... ۲۱۵

فصل هشتم: هزینه‌های اجرایی

ماده ۱۵۸- مصادیق هزینه‌های اجرایی

- ۲۱۶..... وصول هزینه اجرایی از اموال محکوم‌علیه
- ۲۱۶..... محکوم‌به غیر وجه رایج ایرانی
- ۲۱۷..... محکومیت به تحویل مال غیر وجه
- ۲۱۷..... مأخذ تعیین هزینه اجرایی
- ۲۱۸..... هزینه اجرایی به مأخذ قدیم دادگاه
- ۲۱۸..... ذینفع هزینه‌های اجرایی
- ۲۲۰..... تمثیلی بودن مصادیق هزینه‌های اجرایی
- ۲۲۰..... ذکر تقویم خواسته در اجرائیه
- ۲۲۱..... هزینه اجرایی آراء اداره کار
- ۲۲۲..... هزینه اجرایی رأی داور
- ۲۲۴..... ادعای ناتوانی در پرداخت هزینه اجرایی
- ۲۲۶..... هزینه اجرایی خسارت تأخیر تأدیه
- ۲۲۷..... مبنای حقوقی هزینه اجرایی
- ۲۲۸..... وصول نیم عشر به مأخذ بهای خواسته
- ۲۲۹..... هزینه اجرایی دستور فروش

ماده ۱۵۹- هزینه اجرایی در تخلیه مورد اجاره

- ۲۳۰..... نحوه محاسبه هزینه اجرایی حکم تخلیه
- ۲۳۱..... هزینه اجرایی احکام غیرمالی

- ۲۳۲..... میزان هزینه اجرایی احکام غیرمالی
- ۲۳۳..... مأخذ محاسبه هزینه اجرایی
- ۲۳۴..... هزینه اجرایی در اجرای اسناد
- ۲۳۵..... تعدیل سالانه هزینه اجرایی

ماده ۱۶۰-زمان پرداخت حق اجرا

- ۲۳۵..... مسرول پرداخت هزینه اجرایی
- ۲۳۶..... زمان مسئولیت اجرای پرداخت حق الاجراء
- ۲۳۷..... مهلت پرداخت موقوفه موقوفه خارج
- ۲۳۷..... معافیت از پرداخت هزینه اجرایی
- ۲۳۸..... رکود اجرا پس از ابلاغ اجرائیه
- ۲۳۹..... هزینه اجرایی علیه محکوم علیه دولتی
- ۲۴۰..... معافیت زوجه از هزینه اجرایی
- ۲۴۲..... وصول حق الاجرا از محکوم علیه
- ۲۴۳..... تنصیف حق الاجرا
- ۲۴۴..... حق الاجرای اسناد لازم الاجرا
- ۲۴۵..... تأثیر سازش در هزینه اجرایی
- ۲۴۵..... خروج نیم عشر از قلمرو حبس
- ۲۴۷..... سازش پس از مزایده
- ۲۴۷..... التزام دولت به پرداخت نیم عشر اجرایی
- ۲۴۸..... زمان تعلق نیم عشر به محکوم علیه دولتی
- ۲۴۹..... پرداخت محکوم به توسط محکوم علیه

قرار توقیف تاجر ضمن حکم ورشکستگی ۲۴۹

ماده ۱۶۱- زمان وصول هزینه اجرایی

زمان وصول حق الاجرا ۲۵۱

اثر وصول محکوم به توسط محکوم له ۲۵۲

توقیف مال برای وصول حق الاجرا ۲۵۳

ترتیب وصول حق الاجرا ۲۵۳

ماده ۱۶۲- واریز حق اجرا به صندوق دادگستری

وظیفه دادورز در رابطه با حق الاجرا ۲۵۴

آخرین مرحله عملیات اجرایی ۲۵۴

ناامیدی از وصول نیم عشر ۲۵۵

آماذگی ثالث برای پرداخت نیم عشر ۲۵۵

الزام سازمان مدیریت به پرداخت محکوم به ۲۵۶

ماده ۱۶۳- ترتیب وصول جریه نقدی

وصول جریمه نقدی ۲۵۸

وصول جریمه از طریق توقیف اموال ۲۵۹

پیشینه اقدام در مورد جزای نقدی ۲۵۹

مقررات جدید وصول جزای نقدی ۲۶۱

مرجع وصول جزای نقدی ۲۶۲

بازداشت در قبال جزای نقدی ۲۶۴

مرجع دستور جلب محکوم علیه ۲۶۵

- تقسیم جزای نقدی ۲۶۶
- سایر ضوابط مربوط به جزای نقدی ۲۶۸
- موارد وصول جزای نقدی توسط دادورز ۲۷۰

ماده ۱۶۴ - عدم وصول هزینه اجرایی در اجرای موقت حکم

- هزینه اجرای موقت حکم ۲۷۱
- اثر ابدیه عملیات اجرایی ۲۷۴
- استرداد حق الاجرا ۲۷۴
- معافیت از هزینه اجرایی ۲۷۵

ماده ۱۶۵ - حق الاجرا در مورد احکام فرجام خواسته

- اثر فرجام در حق الاجرا ۲۷۷
- ترتیب وصول حق الاجرا در فرجام ۲۷۸
- سبب استرداد حق الاجرا ۲۷۹

ماده ۱۶۶ - محل مصرف حق الاجرا

- محل واریز حق الاجرا ۲۸۰
- واریز درآمدها به حساب عمومی ۲۸۰
- قرار گرفتن وجوه در اختیار دادگستری ۲۸۱

ماده ۱۶۷ - دامنه شمول مقررات قانون

- حاکمیت قانون نسبت به اجرائیه های قبلی ۲۸۲

ماده ۱۶۸ - بلا اثر شدن اجرائیه

- مرور زمان صدور اجرائیه ۲۸۲

تکلیف پیگیری عملیات اجرایی.....	۲۸۳
نقش اعسار در بلا اثر شدن اجرائیه.....	۲۸۴
اثر صدور اجرائیه در دعوای اعسار.....	۲۸۵
انصراف محکوم له.....	۲۸۵
حق اجرای اجرائیه بلا اثر شده.....	۲۸۶
قهری بودن رأثری اجرائیه.....	۲۸۷
وصول وجه به صورت مستمر.....	۲۸۸
عدم تعلق حق الاجرا در ا رانیه های ثبتی.....	۲۹۰

فصل نهم: احکام اسناد لازم الاجرای کشورهای خارجی

ماده ۱۶۹- شرایط اجرای حکم خارجی

شرایط عمومی شناسایی و اجرا.....	۲۹۱
اجرای احکام دادگاههای ایران در خارج.....	۲۹۲
معتبر تلقی شدن حکم دادگاه خارجی.....	۲۹۲
ارتباط اجرای حکم خارجی با حاکمیت.....	۲۹۳
تنوری نزاکت بین المللی.....	۲۹۳
تنوری تعهد حقوقی.....	۲۹۴
تنوری حقوق مکتسبه.....	۲۹۵
نظریه اعتبار امر قضاوت شده.....	۲۹۵
تنوری رفتار متقابل.....	۲۹۶

- ۲۹۷..... رفتار متقابل کشور متقاضی اجرا
- ۲۹۸..... انطباق مفاد حکم با نظم عمومی
- ۲۹۹..... آثار نظم عمومی نسبت به اجرای احکام
- ۳۰۰..... انطباق مفاد حکم با عهد بین‌المللی
- ۳۰۱..... باقی‌راندن اعتبار حکم خارجی
- ۳۰۲..... عدم صدور حکم در ایران
- ۳۰۳..... صالح بود دادگاه صادر کننده حکم
- ۳۰۴..... صلاحیت انحصاری رسیدن به مال غیرمنقول
- ۳۰۵..... صدور دستور از مقامات صلاحیت‌دار
- ۳۰۶..... اجرای حکم خارجی در امور خانگی

ماده ۱۷۰- مرجع اجرای حکم خارجی

- ۳۰۶..... صلاحیت دادگاه محل مخاطب تقاضای اجرا
- ۳۰۷..... صلاحیت دادگاه محل اقامت محکوم‌علیه
- ۳۰۸..... صلاحیت دادگاه تهران
- ۳۰۸..... عدم صلاحیت دادگاه محل وقوع مال
- ۳۰۹..... مرجع اجرای حکم خارجی خانواده

ماده ۱۷۱- ترتیبات خاص در اجرای حکم خارجی

- ۳۱۰..... رعایت ترتیبات مقرر در معاهدات
- ۳۱۰..... اقدام مطابق ترتیبات معاهده
- ۳۱۱..... شرط رعایت معاهده

۲۱۲..... بازداشت محکوم علیه.....

ماده ۱۷۲- تقاضای اجرای حکم خارجی

۲۱۳..... ضرورت کتبی بودن تقاضای اجرای حکم.....

۲۱۴..... شرایط تقاضای اجرای حکم خارجی.....

۲۱۵..... فرم تقاضانامه اجرای حکم خارجی.....

ماده ۱۷۳- مدارک پیوست اجرای حکم خارجی

۲۱۶..... مدارک پیوست تقاضانامه اجرای حکم.....

۲۱۶..... رونوشت دستور اجراء حکم.....

۲۱۷..... تأیید نمایندگی ایران در کشور خارجی.....

۲۱۸..... تأیید اصالت توسط نماینده رسمی.....

ماده ۱۷۴- محاذات به نسبت به تقاضا

۲۱۹..... نحوه اقدام دفتر دادگاه پس از وصول تقاضا.....

۲۱۹..... تقاضا نامه فاقد شرایط.....

۲۲۰..... بررسی در جلسه فوق العاده اداری.....

۲۲۱..... تحقق وقت فوق العاده.....

۲۲۱..... قرار قبول یا رد تقاضا.....

۲۲۲..... طرح مجدد تقاضانامه اجرا.....

ماده ۱۷۵- ابلاغ قرار رد تقاضا

۲۲۲..... ابلاغ تصمیم دادگاه.....

۲۲۵..... ابلاغ رد تقاضا به محکوم علیه.....

- ۳۲۶ مهلت پژوهش‌خواهی از قرار رد تقاضا
- ۳۲۶ تشریفات پژوهش‌خواهی
- ۳۲۷ کسب نظر تجدیدنظرخوانده

ماده ۱۷۶- رسیدگی به قرار رد تقاضا

- ۳۲۸ رسیدگی دادگاه مرجع پژوهش
- ۳۲۹ کیفیت تصمیم دادگاه پژوهش

ماده ۱۷۷- اجرای اسناد خارجی

- ۳۳۰ شرایط اجرای اسناد خارجی
- ۳۳۱ دادگاه مرجع اجرای سند خارجی
- ۳۳۲ تطبیق سند خارجی با مقررات محل صدور
- ۳۳۲ تفاوت فرآیند اجرای اسناد داخلی و خارجی

ماده ۱۷۸- شرایط اجرای اسناد خارجی

- ۳۳۳ ترتیب اجرای اسناد خارجی
- ۳۳۴ ابلاغ به نشانی متعهد سند
- ۳۳۴ معیار اتخاذ تصمیم
- ۳۳۶ ترتیب اجرای آراء داوری خارجی
- ۳۴۵ قلمرو اجرای آراء داوری خارجی
- ۳۴۶ اجرای آراء داوری تجاری بین‌المللی

ماده ۱۷۹- رسیدگی به اختلافات ناشی از اجرای احکام و اسناد خارجی

- ۳۴۸ مرجع رسیدگی به اختلافات اجرای احکام خارجی

- رسیدگی به ابهام و اجمال حکم خارجی ۳۴۸
- نحوه اقدام واحد اجرا در ابهام رأی خارجی ۳۴۹
- دخالت دادگاه در فرآیند اجرا ۳۵۰
- ترتیب توقیف عملیات اجرایی رأی خارجی ۳۵۱

ماده ۱۸۰- نسخ مقررات مغایر

- قوانین منسوخ ۳۵۳
- نسخ قانون اصول محاکمات حقوقی ۳۵۴
- نسخ قانون اصول شکایات و جرایم ۳۵۵
- قابلیت اجرای قوانین خاص ۳۵۶
- مقررات بعد از قانون اجرای احکام مدنی ۳۵۶

همانگونه که در مقدمه مجلدات اول و دوم دانشنامه اجرای احکام مدنی بیان شد، اجرا به معنای تحقق بخشیدن به مدلول حکم، غایت و هدف نهایی دادرسی است. به عبارت دیگر شخصی که حق یا حقوق او تضییع یا انکار شده و جهت احقاق حق به دادگاه مراجعه کرده است، می‌خواهد به آنچه از دست داده، برسد و در غالب موارد صرف صدور حکم مقصود او را تأمین نمی‌کند. اگر حکم دادگاه به اجرا منتهی نشود، اجرای عدالت محقق نخواهد شد. تعبیر دیگر می‌توان گفت اجرای حکم مهمتر از دادرسی و صدور حکم است. نتیجه اجرای حکم است که حق به صاحب آن رسانده می‌شود؛ بنابراین اجرای حکم از جهت تحقق اهمیت ویژه‌ای دارد. از جهت دیگر نیز چون اجرای حکم نوعی اعمال حاکم است، توسط نظام اسلامی است، جایگاه مهمی به خود اختصاص می‌دهد. اجرای حکم جزء شرعی و فقهی نیز دارد؛ چرا که یکی از مظاهر قاعده ولایت حاکم و انجام تعهد ممتنع به حساب می‌آید.

پس از صدور حکم و قطعیت آن که یکی در تمام محکوم‌له و دیگری در مقام محکوم‌علیه ظاهر می‌شوند، مرحله اجرای حکم را سرنوشت سازتر از دادرسی می‌دانند؛ زیرا در این مرحله هر یک آخرین توان خود را برای رسیدن به آنچه در دادرسی به دست نیاورده، به میدان می‌آورد. یکی برای اجرای هر چه سریع‌تر و دیگری برای جلوگیری از عملی شدن مفاد حکم کوشش می‌کند تا جایی که چه بسا در موارد بسیار حوادث مرحله اجرای حکم، دادرسی دیگری بین آن دو و یا با مشارکت ثالث آغاز می‌گردد.

اهمیت ویژه اجرای حکم، نگارنده را بر آن داشت که در این خصوص تحقیق نوین و بدیعی را ارائه دهد. کتاب‌هایی که در این خصوص نگاشته شده و در دسترس بود، بررسی و در بین آنها کتابی که مبنای اجرای احکام مدنی را شرح و تفسیر نماید، یافت نگردید. منظور از مبنا، قانون اجرای احکام مدنی است که کلیه احکام مدنی بر اساس آن قانون اجرا می‌شود. این قانون با لحاظ قوانین و مقررات لاحق تا کنون به صورت ماده

به ماده شرح داده نشده است تا متصدیان و مسئولین اجرا اعم از قاضی اجرای احکام مدنی، مدیر اجرا و دادورز بتوانند در مواقع نیاز به توضیح یک ماده قانونی، مستقیماً به شرح ماده مورد نظر مراجعه کنند. با توجه به این ضرورت، زمینه ایجاد یک تحقیق نوین آماده و تصمیم بر آن شد که قانون اجرای احکام مدنی مصوب اول آبان ماه سال هزار و سیصد و پنجاه و شش شمسی با لحاظ قوانین مرتبط شرح و تفسیر و به علاقمندان تقدیم شود.

قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی به عنوان یکی از آیین‌های ویژه اجرای احکام متضمن دادن حق به دیگری که در سال ۱۳۹۴ به تصویب رسید، نیز زمینه دیگری ایجاد کرد تا در پرتو شرح و تفسیر مواد قانون اجرای احکام مدنی، بر مبنای آخرین نظرات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه در خصوص قانون مزبور، آن قانون نیز مورد بحث و بررسی قرار گیرد و این امر موجب توسعه مطالب مجلدات قبلی شرح جامع قانون اجرای احکام مدنی به سه جلد با عنوان «دانشنامه اجرای احکام مدنی» شد. این دانشنامه متضمن مباحث به روز شده سر جامع و مطالب جدیدی است که به اعتبار امور حادث در عرصه اجرای حکم و گفتگوهای علمی با قضات و دانشجویان مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری به کتاب اضافه شده است.

حقیقت آن است که تفسیر دو قانون اجرای احکام مدنی و نحوه اجرای محکومیت‌های مالی بضاعتی بیش از بضاعت نگارنده می‌خواهد؛ اما به هر حال باید به این ضرورت پاسخ مثبت داده شود و این تفسیر در اختیار جامعه حقوقی اعم از قضات، وکلا، اساتید و دانشجویان رشته حقوق قرار داده شود. بویژه این که قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی بخش قابل توجهی از روابط مقام قضایی زیربط و اجرای حکم را تحت الشعاع خود قرار داده است.

در این کتاب با تکیه بر منابع ارزشمند علمی و نظرات اساتید بزرگوار دانشگاه و قضات دادگستری و همچنین با توجه به سابقه خدمت و کار قضایی در دادگاه مدنی تفسیر هر ماده از قانون اجرای احکام مدنی به علاقمندان تقدیم می‌گردد. در قسمت‌های مرتبط با قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی نیز تشریح مواد آن قانون صورت

گرفته است. در هنگام تفسیر و توضیح هر ماده، در صورت ضرورت نظرات اداره حقوقی قوه قضاییه که در نتیجه استعلامات قضات اعلام گردیده بیان شده و چنانچه به نظر نگارنده پیشنهاد یا انتقادی نیز در مورد مقرر قانونی مربوطه وجود داشته، با ارائه راهکار لازم ذکر گردیده است.

با توجه به این که در ارتباط با اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجرا، آیین نامه مصوب رئیس قوه قضاییه مبنای عملکرد واحدهای اجرای ثبت است، در توضیح مواد قانون اجرای احکام مدنی، مواد مشابه در آیین نامه مذکور نیز بیان، تطبیق و با مقررات اجرای احکام مدنی، مایسه و حسب مورد محاسن و معایب هر یک نیز بیان شده است.

بایسته های استفاده بیه از کتاب

برای استفاده شایسته از بحال کتاب که با عنوان «دانشنامه اجرای احکام مدنی» عرضه شده، لازم است به مطالب زیر توجه نمود.

۱- در نظام نگارش های علمی علوم بشری، واژه «دانشنامه» تشریح و توضیح واژگان و لغات کلیدی هر علم را به ذهن متبادر می نماید. این تبادر اگر چه صحیح به نظر می رسد، اما انتخاب عنوان دانشنامه اجرای احکام مدنی برای اثر حاضر را نفی نمی کند. به عبارت دیگر عنوان دانشنامه در این کتاب گستره این علم را از توضیح واژگان به شرح و تفسیر کلی یک قانون توسعه داده است و به نظر نگارنده، سواست دانشنامه از این ظرفیت نیز برخوردار است که دانش کلی علمی و مهارتی یک علم به دست آید. اجرای احکام مدنی را نیز در درون خود داشته باشد.

۲- جلد سوم دانشنامه به فصل سوم قانون اجرای احکام مدنی و فصول بعدی این قانون اختصاص دارد. این جلد از دانشنامه تمامی مقررات باقیمانده قانون اجرای احکام مدنی اعم از مزایده، اعتراض ثالث، تقسیم محکوم به بین طلبکاران، اجرای احکام و اسناد خارجی و هزینه های اجرایی را مورد بحث قرار داده است. ویژگی جلد سوم نسبت به جلد اول و دوم دانشنامه محدود نبودن محتوا به یک بحث است، از آنجایی که مقررات

متنوع مورد بحث در جلد سوم بر اساس مقررات متعدد و موضوعات مختلف اجرایی است، لذا مطالب این جلد از اهمیت وافری برخوردار است و به همین جهت عنوان جلد سوم قواعد ویژه نام گرفته است و از آنجایی که در مقام به کارگیری این ضوابط با حقوق سایر افراد نیز ارتباط پیدا می‌کند، لذا احاطه به مباحث مربوط می‌تواند در رعایت حقوق سایر اشخاص نیز موثر واقع شود.

۱-^۳ یکیه مطالب کتاب حاضر دارای تیترو عنوان خاص است، با این توضیح که هر پاراگراف و هر مطلب دارای تیترو عنوان مخصوص به خود بوده و این عناوین در مجموعه فهرست مطالب در ابتدای کتاب بیان شده‌اند تا علاقمندان با مراجعه به فهرست عناوین از طریق عنوان مورد نظر، مطالب مورد تقاضا را با سهولت کامل برای مطالعه و بهره‌برداری در دسترس داشته باشند.

۴- همانگونه که بیان شد، برای عنوان روی جلد سوم دانشنامه اجرای احکام مدنی عبارت «قواعد ویژه انتخاب شده است» زیرا همانگونه که بیان شد مقررات مورد بحث در این جلد، ضوابطی هستند که با حقوق اشخاص ثالث در ارتباط بوده و اعم از مزایده، اعتراض ثالث، تقسیم محکوم‌به بین طلباران، هزینه‌های اجرایی و اجرای احکام و اسناد خارجی به اعتبار روابط بین‌المللی دولت با کشورهای خارجی در امر اجرای احکام و اسناد، مقررات ویژه‌ای را به خود اختصاص داده است؛ لذا تنظیم مطالب متن کتاب بر اساس همان نظم قانون اجرای احکام مدنی صورت گرفته است.

۵- با توجه به عضویت نویسنده کتاب در کارگروه تدوین و بررسی کارشناسی لایحه اصلاحی قانون اجرای احکام مدنی و اطلاع نسبی از آخرین استعلامات قضات کشور در ارتباط با مسائل اجرای احکام مدنی، سعی شده است مطالب کتاب بر اساس آخرین مباحث، به روز رسانی شده و در مواردی که به نظریه اداره حقوقی قوه قضاییه استناد شده، نظریه مذکور نیز با قید شماره و تاریخ ذکر گردیده است.

۶- اداره کل حقوقی قوه قضاییه یکی از ادارات کل معاونت حقوقی قوه قضاییه است و تشکیلات این اداره کل، همچون سایر ادارات کل ستادی قوه قضاییه است؛ اما از آنجایی که در عرف محاوره‌ای قضات و ارجاعات دکترین حقوقی، اداره کل مذکور

معمولاً به عنوان اداره حقوقی خطاب واقع می‌شود و یا از آن به عنوان اداره نام برده می‌شود، لذا در توضیحات کتاب با همین عنوان از اداره کل مذکور نام برده شده است و هر جا که استنادی به نظریه اداره حقوقی شده، منظور اداره کل حقوقی قوه قضاییه است.

۷- به منظور امکان استفاده آسان‌تر از مطالب کتاب و همچنین سهولت رجوع به مطلب مورد نظر، در مواردی که مراجعه به مطلب، پیشنهاد شده است، شماره ردیف مطالب کتاب به صورت مسلسل بیان گردیده تا با ذکر شماره مطلب در پاورقی، خواننده مستقیماً به مطلب مورد نظر راهنمایی گردد. مضافاً در پایان کتاب راهنمای مراجعه به سؤالات متن کتاب با قید آدرس پاسخ در اختیار علاقمندان قرار داده شده است.

۸- در توضیحاتی که مناسب با مواد قانون اجرای احکام مدنی یا قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی بوده، گاه ممکن است بیش از یک مرتبه به شماره‌ای در نظریه‌های مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه استناد شده باشد. دلیل این امر آن است که مفاد آن نظریه ناظر به چند سؤال متوالی در یک استعلام بوده و هر سؤال مربوط به یکی از مباحث اجرای احکام مدنی بوده باشد؛ به عنوان مثال بخشی از یک نظریه مربوط به ماده ۱۴۶ قانون اجرای احکام مدنی در مورد اعتراض ثالث و بخش دیگری از همان نظریه مربوط به ماده ۱۳۶ قانون مذکور در رابطه با ابطال مزایده بوده باشد. در این مورد قسمت مربوط به ابطال اجراییه در توضیحات این ماده ۱۴۶ و قسمت مربوط به مزایده در توضیحات ماده ۱۳۶ قید شده است؛ بنابراین اگر با استناد به یک شماره نظریه، دو مطلب مختلف بیان شده باشد، ناشی از این امر است.

۹- بخشی از نظریه‌هایی که از اداره حقوقی قوه قضاییه در کتاب مورد استناد قرار گرفته، نظریه‌هایی است که هنوز به صورت کتاب منتشر نشده‌اند تا از آن به منبع نقل نظریه ممکن باشد، بلکه از آنجایی که نویسنده عضو کمیسیون مربوط به اجرای احکام مدنی در اداره مذکور بوده و یا به اعتبار مشارکت او در مباحث کارشناسی لایحه اصلاح قانون اجرای احکام مدنی به آن نظریه‌ها دسترسی داشته، در توضیحات مواد قانونی نیز به آنها استناد نموده و متن نظریه‌های مورد استناد در دسترس نگارنده بوده است. با این حال حسب مورد مشخص شده است که نظریه در پاسخ به استعلام کدام یک از مراجع قضایی ابراز شده است. اضافه می‌نماید نظریات مذکور به غنای کتاب افزوده است. چرا

که هر نظریه مسبق به کسب نظر مستشاران و قضات مجرب اداره مذکور بوده و پس از بحث در کمیسیون اجرای احکام مدنی با مشارکت مدیر کل محترم اداره حقوقی قوه قضاییه و استاد دانشگاه جناب آقای دکتر شاه حیدری پور و دقت زایدالوصف وی همراه بوده است.

۱۰- در هر مورد که به قانون آیین دادرسی مدنی اشاره شده، منظور، قانون آیین دادرسی مدنی، دیدگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ می باشد و از جهت اختصار مطلب، قانون مذکور با عنوان «قانون آیین دادرسی مدنی» مورد اشاره یا مورد استناد واقع گردیده است. با این حال در متن نظرات اداره حقوقی قوه قضاییه یا نقل قول اساتید، امثالی جزا و به همان صورتی که از عنوان قانون نام برده شده، ذکر گردیده است.

دکتر علی مهاجری

قائم مقام ریاست، عضو هیات علمی دانشگاه

۱۳۹۶